

Ministru kabineta noteikumi Nr. 730

Rīgā 2025. gada 9. decembrī (prot. Nr. 51 22. §)

Atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasības

Izdoti saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 6. panta 7. un 8. punktu un likuma "Par piesārņojumu" 11. panta otrās daļas 13. punktu

I. Vispārīgais jautājums

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. atsevišķas bīstamas ķīmiskās vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasības, kā arī videi kaitīgo preču sarakstu;
- 1.2. ierobežojumus atsevišķu bīstamu ķīmisko vielu izmantošanai iekārtās un produktos.

II. Polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu lietošana un marķēšana

2. Par polihlorētiem bifeniliem vai polihlorētiem terfeniliem šo noteikumu izpratnē uzskatāmas šādas vielas vai jebkurš maisījums, kas kopā satur vairāk nekā 0,005 procentus masas no kādas šīs vielas:

- 2.1. polihlorētie bifenili;
- 2.2. polihlorētie terfenili;
- 2.3. monometiltetrahlordifenilmetāns;
- 2.4. monometildihlorodifenilmetāns;
- 2.5. monometildibromodifenilmetāns.

3. Polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus saturošas iekārtas ir iekārtas, kuras satur vai ir saturējušas polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus (transformatori, kondensatori, konteineri) un kas nav attīrītas (turpmāk – iekārta).

4. Iekārtu attīrīšana ir polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu aizstāšana ar šķidrumu, kas nesatur polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus, kā arī citas operācijas, kas atvieglo iekārtu, materiālu vai šķidrumu pārstrādi vai apglabāšanu.
5. Iekārtas, par kurām ir pamatotas aizdomas, ka tās var saturēt polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus, apsaimnieko tāpat kā polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus saturošas iekārtas.
6. Ja polihlorēto bifenilu vai polihlorēto terfenilu tilpums iekārtā ir lielāks par 5 dm^3 , iekārtas īpašnieks vai lietotājs iesniedz Valsts vides dienestā informāciju par šādām iekārtām (1. pielikums).
7. Šo noteikumu 6. punktā minēto iekārtu īpašnieki vai lietotāji iesniedz iesniegumu Valsts vides dienestā, ja mainījies iekārtu skaits vai polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzums.
8. Valsts vides dienests reizi gadā apkopo šo noteikumu 6. un 7. punktā minēto informāciju par iepriekšējo gadu un nosūta valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk – centrs). Centrs apkopo saņemto informāciju un nodrošina tās pieejamību sabiedrībai.
9. Līdz šo noteikumu 6. punktā minēto iekārtu attīrīšanai, sadedzināšanai vai apglabāšanai iekārtas īpašnieks vai lietotājs nodrošina iekārtu ar neizdzēšamu (iekaltu vai iegravētu) marķējumu atbilstoši šo noteikumu 2. pielikuma 1. punktā norādītajam paraugam. Marķējumu ar tādu pašu saturu iekārtas īpašnieks vai lietotājs piestiprina arī pie tās ēkas un telpas durvīm, kurā atrodas minētā iekārta.
10. Transformatorus, kas satur vairāk nekā 0,05 procentus (no masas) polihlorētā bifenila vai polihlorētā terfenila, attīra, līdz polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu koncentrācija ir ne vairāk kā 0,005 procenti (no masas). Transformatorus attīra, ja to sadedzināšana vai apglabāšana rada lielāku risku cilvēku veselībai un videi. Ja transformatoros esošo vielu, kura satur polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus, aizstāj ar aizstājējvielu, aizstājējviela nedrīkst saturēt polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus un radīt lielāku risku cilvēku veselībai un videi. Pēc attīrīšanas transformatorus marķē atbilstoši šo noteikumu 2. pielikuma 2. punktā norādītajam paraugam. Transformatoru attīrīšana nedrīkst kavēt polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu sadedzināšanu vai apglabāšanu.

11. Persona, kas uzglabā, attīra vai pārstrādā polihlorētos bifenilus, polihlorētos terfenilus un iekārtas, reģistrē tai piegādāto polihlorēto bifenilu, polihlorēto terfenilu un iekārtu izcelsmi, raksturīgās īpašības, polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzumu un saturu un izsniedz īpašniekiem un lietotājiem, kuri piegādā polihlorētos bifenilus, polihlorētos terfenilus un iekārtas, izziņu. Izziņā norāda piegādāto polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu fizikālās un ķīmiskās īpašības un daudzumu.
12. Pārstrādes vai apglabāšanas iekārtas apsaimniekotājs reģistrē informāciju par savākto, pārstrādāto un apglabāto polihlorēto bifenilu, polihlorēto terfenilu un iekārtu izcelsmi, raksturīgajām īpašībām, polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzumu un saturu un reizi gadā iesniedz šo informāciju Valsts vides dienestā.
13. Iekārtas, kurās polihlorēto bifenilu vai polihlorēto terfenilu tilpums ir mazāks nekā 5 dm^3 un kuras ir citu iekārtu sastāvdaļas, pēc tam, kad tās pārtrauc izmantot, ja tas ir praktiski iespējams, atdala no attiecīgajām iekārtām, atsevišķi savāc un pārstrādā vai apglabā.
14. Aizliegts atdalīt polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus no citām vielām, lai tos atkārtoti izmantotu, kā arī uzsākt jaunu polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu ekspluatāciju.
15. Polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošos transformatorus var lietot tikai tādā gadījumā, ja tie atbilst tehniskajām prasībām un nenotiek polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu šķidrumu noplūde vidē.

III. Bīstamas vielas saturošu bateriju lietošana un marķēšana

16. Baterijas marķē atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 12. jūlija Regulas (ES) 2023/1542 par baterijām un bateriju atkritumiem, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK un Regulu (ES) 2019/1020 un atceļ Direktīvu 2006/66/EK (turpmāk – regula (ES) 2023/1542), 13. pantam.
17. Jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū produktus ar iestrādātām pārnēsājamām baterijām vai vieglo pārvietošanās līdzekļu baterijām, nodrošina regulas (ES) 2023/1542 11. pantā noteikto pienākumu izpildi.
18. Videi kaitīgo preču saraksts noteikts regulas (ES) 2023/1542 1. pielikumā.

IV. Noslēguma jautājums

19. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2006. gada 14. februāra noteikumus Nr. 139 "Noteikumi par atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasībām un par videi kaitīgo preču sarakstu" (Latvijas Vēstnesis, 2006, 29. nr.; 2008, 153. nr.; 2009, 118. nr.; 2012, 15. nr.; 2015, 153. nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1996. gada 16. septembra Direktīvas 96/59/EK par polihlorētu bifenilu un polihlorētu terfenilu (PCB/PCT) apglabāšanu;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Direktīvas 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem un bateriju un akumulatoru atkritumiem, ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK.

Ministru prezidente *E. Siliņa*

Klimata un enerģētikas ministrs *K. Melnis*

1. pielikums

Ministru kabineta

2025. gada 9. decembra

noteikumiem Nr. 730

Informācija par polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošām iekārtām

I. Informācija par iekārtas lietotāju vai īpašnieku

1.	Firma (ja iekārtu lietotājs vai īpašnieks ir juridiska persona)	
2.	Vārds, uzvārds (ja iekārtu lietotājs vai īpašnieks ir fiziska persona)	

(dd.mm.gggg.)

Piezīme.

Dokumenta rekvizītus "paraksts", "Z.v." un "Datums" neaizpilda, ja elektroniskais dokuments sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu.

2. pielikums

Ministru kabineta

2025. gada 9. decembra

noteikumiem Nr. 730

Polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu marķējuma paraugi

1. Neattīrītu polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu marķējuma paraugs:

Iekārta, kas satur PHB/PHT
UZMANĪBU! Iekārta satur bīstamas ķīmiskas vielas
PHB/PHT koncentrācija _____ % no svara
PHB/PHT saturoša šķidruma daudzums _____ m ³

2. Attīrītu polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu transformatoru marķējuma paraugs:

Attīrīta iekārta, kas satur PHB/PHT
PHB/PHT saturošais šķidrums aizstāts
ar _____ (aizstājējvielas nosaukums)
Šķidrums nomainīts _____ (datums)
Šķidrumu nomainīja _____ (personas vārds, uzvārds, kura nomainījusi šķidrumu)
PHB/PHT koncentrācija šķidrumā:
pirms aizstāšanas _____ % no svara
pēc aizstāšanas _____ % no svara